

Motion till riksdagen 2023/24:2649

av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)

Ökad delaktighet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att det förtydligas i lag att personer med svår synnedsättning, blinda och dövblinda ska ingå i personkrets 3 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en förteckning över vilken samhällsviktig information som ska vara tillgänglig för så stor del av befolkningen som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en handlingsplan för att minska det digitala utanförskapet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla förtjänar att vara en del av samhället på lika villkor oaktat vilka förutsättningar man har. Sverige är ett öppet och tolerant samhälle, men trots det upplever döva och synskadade personer begränsning av sina rättigheter och möjligheter. Ledsagning, som är avgörande för deras rörelsefrihet, nekas allt oftare och det finns ojämlikheter mellan olika kommuner i Sverige när det gäller tillgång till ledsagarservice. För att rätta till detta behöver man se över LSS-insatserna för att säkerställa likvärdig behandling i hela landet.

I ett demokratiperspektiv är det viktigt att personer med funktionsnedsättningar får tillgång till viktig samhällsinformation på lika villkor som andra, exempelvis genom digitalt material och webb-tv. Här behöver det finnas riktlinjer för vad som ska vara tillgängligt för funktionsnedsatta, och myndigheter och stora aktörer måste garantera att material och information finns tillgängligt.

Ledsagarservice

I dagsläget berövas blinda och andra synskadade i allt högre grad rättigheter och möjligheter som tidigare var självklara. Allt fler blinda och personer med svår synnedsättning nekas rätten till ledsagning, trots att insatsen kan vara helt avgörande för att kunna leva som andra. I praktiken innebär det att rörelsefriheten blir starkt begränsad för många med synnedsättning.

En kartläggning som Socialstyrelsen har gjort visar att omkring hälften av landets kommuner har begränsningar som rör inom vilket geografiskt område ledsagarservice beviljas. På vissa håll tillhandahålls endast insatsen i den egna kommunen eller närliggande kommuner. I en del kommuner får personer med funktionsvariationer själva stå för extrakostnader i samband med ledsagarservicen, medan andra kommuner beviljar sådan ersättning. Detta gör att det inte blir en likvärdig behandling i landet utan att bostadsorten spelar alltför stor roll när det kommer till vilken hjälp och ersättning man får. Regeringen bör se över utformningen av LSS-insatserna för att säkerställa att regelverket bedöms och tillämpas likvärdigt över hela landet.

Förarbetena till LSS beskriver hur synskadade är en grupp som tillhör personkrets 3, men idag tillämpar kommuner och domstolar lagen så snävt att personer som ”endast” har en grav synnedsättning eller helt saknar syn inte anses ha betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed anses de inte ha ett omfattande behov, vilket krävs för att bli beviljad ledsagning enligt LSS. Givet den utvecklingen menar vi att det är fullt rimligt att lagen förtydligas så att blinda och gravt synnedsatta garanteras rätt till ledsagning. Det bör därför förtydligas i lag att personer med svår synnedsättning, blinda och dövblinda ska ingå i personkretsen för LSS och ha rätt till ledsagning som insats.

Information och delaktighet

Utifrån ett demokratiperspektiv är det viktigt att funktionsnedsatta får tillgång till det medieunderlag som på senare år växt, till exempel inom webb-tv. Det är problematiskt om en partiledardebatt inför en valrörelse inte är tillgänglig för personer som har hörselnedsättning eller annan funktionsnedsättning. Det är självklart inte möjligt att göra allt material tillgängligt för samtliga medborgare, men det är viktigt att en översyn görs i takt med medielandskapets förändring. Det bör tas fram en förteckning över samhällsviktig information som bör vara tillgänglig för så stor del av befolkningen som möjligt utifrån ett tillgänglighetsperspektiv för funktionsnedsatta. Det måste ställas krav på myndigheter och andra stora aktörer att säkerställa tillgängligheten av sitt material och sin information.

Det finns en rad olika förslag och förbättringsområden för att minska de ökade klyftor som den snabba digitaliseringen har medfört, som till exempel att förse mer teknisk utrustning med talsyntes, skapa möjlighet för alla att använda e-legitimation och att öka förutsättningar och kunskap för användning av digital teknik. Regeringen bör ta fram en handlingsplan för att minska det digitala utanförskapet. Ett annat sätt att öka delaktighet och inkludering redan i tidig ålder skulle kunna vara att låta teckenspråksutbildning räknas som ett hjälpmedel.

Att föräldrar får en stabil grund att kunna förstå barnet och att barnet kan göra sig förstådd är en så stor och viktig del i vardagen och stärker självkänslan och möjligheterna till ett självständigt liv. Det som finns att tillgå idag är tecken som alternativ och

kompletterande kommunikation (TAKK) där tecken används tillsammans med det talade språket. Detta är enbart stödjande och förstärkande tecken till ett talande språk.

Teckenspråksutbildning för föräldrar är en utbildning genom folkhögskolan. Dock så behövs oftast en del förkunskaper för att bli berättigad att gå utbildningen. Dessa utbildningar innefattar för många även långa resor och övernattningar som kan vara svåra att genomföra såväl praktiskt som ekonomiskt. Därför är det viktigt att den finns nära och lättillgänglig över hela landet.

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Carita Boulwén (SD)

Angelica Lundberg (SD)

Linda Lindberg (SD)

Mona Olin (SD)

Leonid Yurkovskiy (SD)